

آیین‌نامه اجرایی انتشار اوراق مشارکت شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار مصوب هیئت دولت

هیئت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۸۳/۴/۱۷ بنا به پیشنهاد وزارتخانه‌های صنایع و معادن، امور اقتصادی و دارایی، و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و به استناد ماده (۲۲) "قانون تنظیم بخشی از مقررات تسهیل نوسازی صنایع کشور و اصلاح ماده (۱۱۳) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران" - مصوب ۱۳۸۲ - آیین‌نامه اجرایی ماده (۱۷) قانون مزبور را به شرح زیر تصویب نمود:

"آیین‌نامه اجرایی ماده (۱۷) قانون تنظیم بخشی از مقررات تسهیل نوسازی صنایع کشور و اصلاح ماده (۱۱۳) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران"

فصل اول - کلیات

ماده ۱ - در این آیین‌نامه اصطلاحات زیر در معانی مشروح به کار رفته است:

- الف) بورس: سازمان کارگزاران بورس اوراق بهادار تهران.
- ب) هیئت پذیرش: هیئت پذیرش بورس اوراق بهادار تهران.
- ج) طرح نوسازی و توسعه شرکت: طرح یا پروژه جدید یا مکمل که اجرای آن به لحاظ فنی، مالی و اقتصادی توجیه‌پذیر باشد.
- د) اوراق مشارکت: اوراق بهادار با نامی که با مجوز "بورس" به قیمت اسمی مشخص برای مدت معین جهت تامین بخشی از منابع مالی مورد نیاز طرح‌های نوسازی و توسعه شرکت‌های پذیرفته شده در "بورس" منتشر می‌شود. این اوراق بدون تضمین دولت و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران انتشار می‌یابند.
- ه) اوراق مشارکت قابل تبدیل به سهام: آن گروه از "اوراق مشارکت" "ناشر" است که در سررسید نهایی و یا قبل از آن قابل تبدیل به سهام همان شرکت "ناشر" باشد.

و) **امیدنامه:** سندی است که اهداف، نرخ بازده مورد انتظار، شرایط و نحوه تبدیل اوراق به سهام (در صورت لزوم) و سایر جزئیات مربوط به "طرح توسعه و نوسازی شرکت" را شرح می‌دهد، و تصویری از آینده سرمایه‌گذاری برای تصمیم‌گیری در اختیار سرمایه‌گذاران (خریداران "اوراق مشارکت") قرار می‌دهد. این سند قبل از انتشار عمومی باید به تأیید "امین"، "حسابرس" و "بورس" برسد.

ز) **ناشر:** شرکت پذیرفته‌شده در "بورس" است که به موجب این آیین‌نامه مجاز به انتشار "اوراق مشارکت" می‌باشد.

ح) **امین:** بانک، مؤسسه بیمه، یا هر شخصیت حقوقی مورد تأیید "بورس" که از طرف "ناشر" انتخاب می‌شود تا در راستای حفظ منافع دارندگان "اوراق مشارکت" به ترتیبی که در این آیین‌نامه مقرر است، وظایف محوله را انجام دهد. "امین" و "ضامن" می‌توانند دارای شخصیت حقوقی واحد باشند.

ط) **عامل:** شخصیت حقوقی‌ای که از طرف "ناشر" تعیین می‌شود تا نسبت به عرضه اولیه اوراق از طریق "بورس"، پرداخت سود علی‌الحساب و قطعی، بازپرداخت اصل مبلغ "اوراق مشارکت" در سررسید، کسر و پرداخت مالیات‌های مربوطه و سایر امور اجرایی مرتبط با انتشار اقدام کند. "عامل" و "ناشر" می‌توانند دارای شخصیت حقوقی واحد باشند.

ی) **ضامن:** شخصیت حقوقی‌ای که بازپرداخت سود علی‌الحساب، اصل مبلغ "اوراق مشارکت" یا بخشی از این وجوه و خرید "اوراق مشارکت" منتشر شده را که در عرضه عمومی به فروش نرسیده است، تضمین می‌کند. "ضامن" با پیشنهاد "ناشر" و تأیید "امین" تعیین می‌شود. وجود "ضامن" به اختیار "ناشر" است که ضروری است در امیدنامه قید شود.

ک) **حسابرس:** مؤسسات حسابرسی عضو جامعه حسابداران رسمی ایران که امکان سنجی فنی، اقتصادی، و مالی "طرح نوسازی و توسعه شرکت" را تأیید می‌کند و گزارش پیشرفت کار، نرخ بازده، و دیگر اطلاعات مالی طرح سرمایه‌گذاری را به اطلاع دارندگان "اوراق مشارکت" می‌رساند. حسابرس می‌تواند در عین حال "حسابرس" شرکت "ناشر" هم باشد.

ماده ۲-۲ آن دسته از شرکت‌های سرمایه‌گذاری که هدف بنگاهداری و مدیریت شرکت‌های سرمایه‌پذیر را دنبال نمی‌کنند و صرفاً به خریدوفروش سهام و سایر اوراق بهادار با هدف کسب سود اشتغال دارند، مجاز به انتشار "اوراق مشارکت" نمی‌باشند.

ماده ۳- پس از دریافت مجوز انتشار اوراق و امضای قراردادهای عاملیت، حسابرسی، ضمانت (در صورت وجود)، و امانت با طرف‌های مربوط، و انتشار اوراق و گردآوری وجوه، "ناشر"، "عامل"، "حسابرس"، "ضامن" (در صورت وجود) و "امین" کلیه آثار و تعهدات ناشی از مقررات این آیین‌نامه و قراردادهای فی‌مابین را به طور کامل پذیرفته، و نسبت به اجرای آن‌ها متعهد می‌باشند.

فصل دوم - ویژگی‌های "اوراق مشارکت"

ماده ۴- شرکت‌های پذیرفته‌شده در "بورس"، طبق مقررات این آیین‌نامه و به منظور تامین قسمتی از منابع مالی مورد نیاز "طرح‌های نوسازی و توسعه شرکت" مجاز به انتشار "اوراق مشارکت" و عرضه آن از طریق "بورس" هستند.

تبصره: "ناشر" اوراق می‌تواند "اوراق مشارکت" را برای یک یا چند "طرح نوسازی و توسعه" منتشر کند.

ماده ۵- دارندگان "اوراق مشارکت" به نسبت قیمت اسمی و در طی مدت زمان مشارکت در مجموعه منافع حاصل از اجرای طرح‌های مربوط سهم خواهند بود.

ماده ۶- هر ورقه مشارکت نشان‌دهنده قدرالسهم دارنده آن در موضوع مشارکت است. با عرضه "اوراق مشارکت" رابطه و کیل و موکل بین "ناشر" و خریدار اوراق برقرار می‌شود. "ناشر" با اجازه "امین"، به وکالت از طرف خریداران اوراق می‌تواند نسبت به مصرف وجوه حاصل از فروش اوراق جهت اجرای طرح و خرید و فروش هرگونه کالا، خدمت و دارایی مربوط به طرح اقدام نماید. انتقال اوراق به مالکان جدید، به اختیار تفویضی تحت عنوان وکالت خدشه وارد نمی‌کند، و این رابطه تا سررسید اوراق بین "ناشر" و دارندگان اوراق نافذ و معتبر است.

ماده ۷- عرضه اولیه و دادوستد ثانویه "اوراق مشارکت" فقط از طریق "بورس" امکان‌پذیر است. این اوراق بدون تضمین دولت و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران انتشار می‌یابند.

ماده ۸- سهم‌الشرکه "ناشر" در طرح باید به تشخیص "هیئت پذیرش" و حداقل ۵۰٪ کل سرمایه‌گذاری ریالی پروژه باشد.

ماده ۹- ارزش "اوراق مشارکت" قابل انتشار برای شرکت‌های پذیرفته‌شده در "بورس" به تشخیص "هیئت پذیرش" و حد اکثر تا ۷۰٪ ارزش ویژه هر شرکت مجاز است.

ماده ۱۰- میزان اوراق مشارکت قابل انتشار موضوع ماده (۱۷) قانون در هر سال، در ابتدای هر سال توسط شورای پول و اعتبار تعیین و به "بورس" اعلام می‌گردد.

ماده ۱۱- تاریخ، مراحل انتشار، ارزش اسمی، نرخ سود علی‌الحساب و سایر شرایط انتشار "اوراق مشارکت" به پیشنهاد "ناشر" و با موافقت "بورس"، و با حفظ شرایط رقابتی بازار سرمایه، تعیین می‌شود.

ماده ۱۲- مصرف وجوه حاصل از واگذاری "اوراق مشارکت" در غیر اجرای طرح‌های مربوط جایز نیست.

ماده ۱۳- "ناشر" می‌تواند "اوراق مشارکت" قابل تبدیل به سهام همان شرکت "ناشر" را منتشر کند. نحوه تبدیل ورقه مشارکت به سهام در امیدنامه مشخص خواهد شد. در صورت انتشار "اوراق مشارکت" قابل تبدیل به سهام، "ناشر" موظف است ترتیبی اتخاذ کند که به میزان "اوراق مشارکت" قابل تبدیل، اختیار افزایش سرمایه و تبدیل، در دسترس باشد.

تبصره: مابه‌التفاوت سود قطعی و سود علی‌الحساب نیز می‌تواند قابل تبدیل به سهام باشد.

ماده ۱۴- هزینه‌های انتشار "اوراق مشارکت" و سودهای پرداختی به سرمایه‌گذاران، جزء هزینه‌های قابل قبول حساب مالیاتی برای "ناشر" است.

فصل سوم - ویژگی‌های "ناشر"

ماده ۱۵- انتشار اوراق مشارکت منوط به آن است که حداقل دو سال از تاریخ پذیرش شرکت در "بورس" گذشته باشد.

ماده ۱۶- شرکت باید حداقل در دو دوره مالی پیش از تقاضای انتشار "اوراق مشارکت" سودآور بوده و به تشخیص "بورس" امکان سودآوری آن در آینده وجود داشته باشد و زیان انباشته نداشته باشد.

ماده ۱۷- صورت‌های مالی شرکت طی دو دوره مالی پیش از تقاضای انتشار "اوراق مشارکت" باید به تصویب مجمع عمومی آن شرکت رسیده باشد، و سوابق گزارش‌دهی و شفافیت حساب‌های شرکت به تأیید "بورس" برسد.

فصل چهارم – مراحل انتشار و پذیرش "اوراق مشارکت"

ماده ۱۸ – متقاضی انتشار "اوراق مشارکت"، باید فرم‌های تهیه شده توسط "بورس" را به همراه گزارش امکان‌سنجی فنی، اقتصادی و مالی "طرح‌های نوسازی و توسعه شرکت"، تأیید شده از سوی "حسابرس" و اعلام قبولی "عامل"، "ضامن" (در صورت وجود)، "امین" و "حسابرس" به "بورس" تحویل دهد. اسناد یادشده همراه با اظهارنظر "بورس" حداکثر ظرف یک‌ماه برای "هیئت پذیرش" ارسال می‌شود.

ماده ۱۹ – "هیئت پذیرش" با بررسی مدارک دریافتی، و انجام بررسی‌ها و تحلیل‌های لازم، باید ظرف حداکثر یک‌ماه پس از دریافت گزارش "بورس"، مجوز صدور را صادر نماید؛ یا دلایل مستند عدم اعطای مجوز صدور را اعلام کند.

فصل پنجم – بازار ثانویه و وظایف "بورس"

ماده ۲۰ – "هیئت پذیرش" با تحلیل وضعیت شرکت و "طرح نوسازی و توسعه" و بررسی میزان و کیفیت وثایق و تضمین‌های "ناشر"، تا حد ممکن از اجرای موفق طرح، بازپرداخت سود و اصل "اوراق مشارکت" اطمینان حاصل خواهد کرد.

ماده ۲۱ – "بورس" موظف است با طراحی نظام معاملات مناسب، اختصاص تابلوهای جداگانه و تجهیز واحدهای پذیرش و نظارت خود، امکان انجام معاملات "اوراق مشارکت" و تبدیل اوراق به سهام را به روشی مناسب فراهم کند.

فصل ششم – وظایف "ناشر"

ماده ۲۲ – "ناشر" موظف است بازپرداخت اصل و سودهای علی‌الحساب و قطعی را در سررسیدهای مقرر تعهد کند و وثایق لازم را برای تضمین بازپرداخت اصل و سودهای متعلق به اوراق، در صورت وجود "ضامن" در اختیار وی و در غیر این صورت در اختیار "امین" قرار دهد.

ماده ۲۳ – "ناشر" موظف است طبق تعهدات انجام شده، وجوه لازم را جهت پرداخت سود و اصل "اوراق مشارکت"، در سررسیدهای تعیین شده تامین نماید و برای پرداخت در اختیار "عامل" قرار دهد. هرگونه تأخیر در تامین منابع فوق، مشمول پرداخت وجه التزام تأخیر تامین منابع به میزان مقرر در قرارداد عملیت خواهد شد.

ماده ۲۴- "ناشر" موظف است قبل از عرضه اوراق، سیستم حسابداری استاندارد مورد تأیید سازمان حسابرسی را به طور جداگانه و مستقل از سایر عملیات و فعالیت‌های خویش، مستقر و اجرا نماید.

ماده ۲۵- "ناشر" موظف است حق الزحمه انجام خدمات "امین"، "حسابرس"، "عامل" و "ضامن" (در صورت وجود) را، به ترتیب مقرر در قراردادهای منعقدشده پرداخت نماید.

ماده ۲۶- "ناشر" موظف است اطلاعیه‌های حاوی گزارش وضعیت مالی و عملکرد اجرایی طرح را، در فرم‌های تعیین شده توسط "بورس" که به تأیید "حسابرس" می‌رسد، در مقاطعی که "بورس" تعیین می‌کند و حداکثر هر شش ماه یک بار، به "بورس" تسلیم کند و همزمان از طریق سایت شرکت و یا از طریق روزنامه‌های کثیرالانتشار به اطلاع عموم سرمایه‌گذاران برساند.

ماده ۲۷- "ناشر" موظف است پس از اخذ مجوز انتشار "اوراق مشارکت"، نسبت به تهیه و تحویل امیدنامه مورد تأیید "بورس"، "حسابرس" و "امین" اقدام نماید.

ماده ۲۸- "ناشر" موظف است، برای انتشار "اوراق مشارکت" یا اعطای هرگونه امتیاز از قبیل اختیار تبدیل "اوراق مشارکت" به سهام، مصوبه مجمع عمومی سهامداران را اخذ نماید.

ماده ۲۹- "ناشر" موظف است، به منظور بررسی طرح از سوی "بورس" حداقل گزارش‌های حسابرسی سه دوره مالی پیش از تقاضای انتشار "اوراق مشارکت" را به "بورس" ارائه نماید.

فصل هفتم - وظایف "ضامن"

ماده ۳۰- "ضامن" ملزم به خرید "اوراق مشارکتی" است که در عرضه عمومی به فروش نرفته است. الزام وی محدود به سقفی است که در قرارداد "ضامن" با "ناشر" درج شده است.

ماده ۳۱- در صورت عدم ایفای تعهدات در سررسیدهای مقرر توسط "ناشر" یا "عامل"، "ضامن" مکلف است با نظارت "امین" از محل وثایق و تضمین‌های نزد خود و براساس ترتیبات مقرر در قراردادهای فی‌مابین اقدام به ایفای تعهدات نماید.

تبصره: در صورت عدم وجود "ضامن" وظیفه فوق بر عهده "امین" خواهد بود.

فصل هشتم – وظایف “امین”

ماده ۳۲- در صورت فروش “اوراق مشارکت” منتشرشده از طریق “بورس” در مدت مقرر و یا با دوبار تمدید مهلت عرضه که در مجموع حداکثر به مدت ۲۰ روز کاری است، مجوز برداشت وجوه جمع‌آوری‌شده توسط “ناشر،” از سوی “امین” صادر خواهد شد.

ماده ۳۳- در صورتی که میزان “اوراق مشارکت” خریداری شده توسط عموم در مدت یاد شده مندرج در ماده (۳۲)، به علاوه میزان خرید تعهد شده توسط “ضامن،” کمتر از میزان اوراق منتشر شده باشد، “عامل” موظف است تحت نظارت “امین،” حد اکثر طی ۲۰ روز کاری نسبت به استرداد وجوه صاحبان “اوراق مشارکت” اقدام کند.

ماده ۳۴- کلیه وجوه در عرضه اولیه به حسابی واریز می‌شود که تحت نظارت “امین” است.

ماده ۳۵- “امین” مکلف است، پس از حصول اطمینان از وجود قرارداد بین “ناشر” و “عامل،” “ناشر” و “حسابرس،” “ناشر” و “ضامن” (در صورت وجود) و اطمینان از رعایت مقررات و ضوابط حاکم بر معاملات “اوراق مشارکت” نسبت به امضای قرارداد با “ناشر” اقدام کند.

تبصره ۱: در صورتی که “ناشر” و “عامل” شخصیت حقوقی واحد باشند، نیازی به قرارداد عاملیت نخواهد بود.

تبصره ۲: در صورتی که “امین” و “ضامن” شخصیت حقوقی واحد باشند، نیازی به قرارداد ضمانت نخواهد بود.

فصل نهم – وظایف “عامل”

ماده ۳۶- “عامل،” “اوراق مشارکت” را برای عرضه اولیه در “بورس” ارائه می‌کند و سودهای علی‌الحساب و قطعی اوراق در مقاطع تعیین شده را با رعایت قوانین و مقررات مربوط پرداخت می‌کند. کسر و پرداخت مالیات‌های مربوطه و سایر امور اجرایی از وظایف “عامل” است. “عامل،” رابط بین “ناشر” و “بورس” است و حساب‌های مربوط به انتشار را طبق استاندارد تعیین شده و به شکل مستقل نگاهداری می‌کند و در فواصل زمانی تعیین شده انتشار می‌دهد.

فصل دهم – وظایف حسابرس

ماده ۳۷- امکان‌سنجی فنی، اقتصادی و مالی "طرح نوسازی و توسعه شرکت"، باید به تأیید "حسابرس" برسد.

ماده ۳۸- "حسابرس" موظف است به حساب‌های مستقل و صورت‌های مالی طرح، گزارش پیشرفت کار، نرخ بازده و دیگر اطلاعات مالی طرح سرمایه‌گذاری رسیدگی و نسبت به آن‌ها اظهارنظر کند و نسخه‌ای از اظهارنظر خود را برای "امین" و "بورس" ارسال کند.

ماده ۳۹- "حسابرس" موظف است در صورت مشاهده هرگونه تخلف، از جمله مصرف وجوه حاصل از واگذاری "اوراق مشارکت" در امور غیرمرتبط با طرح سرمایه‌گذاری، موارد خلاف را به اطلاع "امین" و "بورس" برساند.

ماده ۴۰- سازمان بورس اوراق بهادار مکلف است در پایان هر سال گزارش عملکرد ماده (۱۷) قانون یادشده را برای اطلاع عموم منتشر نماید.

☒ : وحدتی‌پور

۱۳۸۴/۱/۳۰